

Concept Beregeningsbeleid Noord-Brabant

Houtskoolschets ten behoeve van consultatie september - oktober 2022

Datum: 6 september 2022
Van: Bestuurlijke werkgroep beregeningsbeleid
Contact: Maarten Verkerk (Over Morgen) | maarten.verkerk@overmorgen.nl

Inhoud

1	Aanleiding en doel.....	3
1.1	Doelen	3
1.2	Uitgangspunten en randvoorwaarden	4
2	Instrumenten	5
2.1	Beregeningsruimte	6
2.1.1	Variant 1: Beregeningsruimte in de tijd (voorgesteld voor flexibel gebied)	6
2.1.2	Variant 2: Beregeningsruimte in maximaal te onttrekken hoeveelheid aan het begin van het groeiseizoen (voorgesteld voor beschermd gebied)	7
2.2	Onttrekkingsverboden	8
2.3	BedrijfsBodemWaterPlan (BBWP)	9
2.4	Vergunningen en keur	10
3	Organisatie	12
3.1	Beregeningsbeleid algemeen.....	13
3.2	BBWP	13
3.3	Onttrekkingsverboden	14
3.4	Toezicht en handhaving	14
3.5	Aansluiten bij Natura 2000 beheerplannen/GGA's	14
3.6	Uitbreiding grondwatermeetnet	14
4	Acties 2 ^e helft 2022	15
	Bijlage 1: Gewenste ontwikkeling BBWP i.h.k.v. beregeningsbeleid.....	18

1 Aanleiding en doel

13 partijen in Noord-Brabant ondertekenden op 15 december 2021 het Grondwaterconvenant. Hierin maakten zij afspraken om te werken aan herstel en bewaking van de grondwaterbalans in Noord-Brabant. Het gaat daarbij zowel om het tegengaan van *verdroging* op de lange termijn als om het beperken van nadelige gevolgen van *droogte* op de korte termijn.

Een van de eerste projecten die voortvloeit uit dit convenant, is de herziening van het beregeningsbeleid. Er is een bestuurlijke werkgroep en een projectgroep met deelnemers uit de werkorganisaties samengesteld vanuit deze partners: Waterschappen Brabantse Delta, De Dommel, Aa en Maas, Provincie Noord-Brabant, ZLTO, BMF, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer.

Deze partijen hebben in het eerste half jaar van 2022 gewerkt volgens het BOB-model:

- *Beeldvorming*: Wat is ons gezamenlijke beeld van het huidige beregeningsbeleid, de opgave voor beregening, onder andere in de context van het gehele grondwaterconvenant en alle watervragers, en de rol en betekenis van beregening op het agrarisch bedrijf? En aan welke knoppen kunnen we draaien als we nieuw beregeningsbeleid ontwikkelen?
- *Oordeelsvorming*: hoe willen we aan de knoppen van het beregeningsbeleid draaien, vanuit het eigen belang en vanuit het gezamenlijk belang? Creatieve fase waarin het nieuwe beregeningsbeleid vorm krijgt.
- *Besluitvormend*: welke onderdelen van nieuw beregeningsbeleid kunnen we vastpinnen (status: houtskoolschets)? En wat hebben we nog uit te zoeken om tot definitieve besluitvorming in de AB's van de Waterschappen als bevoegd gezag te komen?

De beeldvormende presentatie met meer achtergrondinformatie is vanwege de omvang als apart bestand beschikbaar.

1.1 Doelen

Partijen zijn het erover eens dat het beregeningsbeleid een bijdrage kan en moet leveren aan het herstellen van de grondwaterbalans. In de uitwerking zal dit een combinatie zijn van minder onttrekken en meer aanvullen, in de geest van het Grondwaterconvenant. Afgesproken is dat nieuw beregeningsbeleid 'Raad van State'-proof moet zijn, met de Wet Natuurbescherming en de Waterwet als wettelijke kaders. Daarnaast zijn er afspraken gemaakt in het grondwaterconvenant.

Tabel 1: Grondwaterdoelen in Brabant

Wet Natuurbescherming <i>Minimale bescherming</i>	Wettelijke taak Europa/Rijk RWP 2022-2027	Grondwaterconvenant BBG 2022-2027
Wetenschappelijk aantoonbaar geen negatieve effecten op N2000 doelstellingen in begrensde gebieden	Voldoende water voor natuur, aanpak 97 verdroogde natte natuurplek (KRW)	BedrijfsBodemWaterPlan: grondwateraanvulling als randvoorwaarde beregening (<i>maatwerk per bedrijf</i>)
Soortbescherming van soorten die in de habitatrichtlijn voorkomen	Voldoende water voor beken, kreken en rivieren (KRW)	Brabant breed beregeningsbeleid (bv. <i>Prioritering grasland, kapitaalsintensieve en overige gewassen</i>)
Weerter- en Budelerbergen + Peelvenen in 2022 <i>Vanaf 2023 actualisatie alle N2000 beheerplannen</i>	Voldoende water voor drinkwater (<i>Drinkwaterwet</i>)	Klimaatrobuust: aanvulling en onttrekking in balans <i>Per stroomgebied over iedere periode van 2 jaar</i>
	Geen achteruitgang van de grondwatervoorraad t.o.v. referentieperiode 2000-2006 (KRW)	
	- Stabiele grondwaterstand in grondwaterlichaam Zand Maas	
	- Stabiele stijghoogte in grondwaterlichaam Maas Slenk Diep	

Tabel 1 geeft beknopt de kaders aan waar we naar streven. De Wet Natuurbescherming (linker kolom) richt zich op minimale bescherming, de middelste kolom is de ambitie van de Provincie. De rechter kolom is de basis voor de Brabant brede afspraken in het grondwaterconvenant. De rechter kolom legt de basis voor grondwatervoorraad in heel Brabant op orde (KRW-waterdoel). De linker kolom vraagt lokaal t.b.v. N2000 meer, tot het moment dat de instandhoudingsdoelstellingen zijn bereikt en overgegaan kan worden tot nieuwe balans (voorbeeld Peelvenen, nadat de intentieovereenkomst hiervoor in oktober 2022 wordt vastgesteld).

Doelen uit het grondwaterconvenant:

Minder grondwater onttrekken c.q. minder verdampen: aanvulling en onttrekking van grondwater is in 2027 meer in balans. Dit betekent dat de optelling van alle aanvullingen tenminste gelijk is aan de optelling van alle onttrekkingen gerekend over iedere periode van twee jaar.

Meer water vasthouden in het hele watersysteem: het streven is in 2027 de gemiddelde voorjaarsgrondwaterstand ten opzichte van 2002, 10 cm hoger te hebben in de lagere, peil gestuurde/natte delen van Brabant, tot zeker 35 cm op de hoger gelegen infiltratiegebieden.

Het grondwaterconvenant biedt daarnaast ruimte om gebiedsgericht deze doelen nader te differentiëren in ruimte en tijd.

1.2 Uitgangspunten en randvoorwaarden

Om richting te geven aan de beleidsvorming hebben partijen de volgende uitgangspunten voor nieuw beregeningsbeleid bepaald:

- a. Focus op gehele grondwatersysteem, niet alleen op de beschermde zones of het flexibele gebied;
- b. Behoud vooralsnog het onderscheid in beschermd en flexibel gebied waar het helpt om de uitvoering te versnellen en zoek tegelijkertijd naar mogelijkheden om op lange termijn om de verschillen tussen beschermd en flexibel gebied op te heffen;
- c. Voor hele gebied geldt: voorraadvorming verbeteren cf. convenant en KRW;
- d. Voor Natura2000 gebieden geldt aanvullend het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen;
- e. In scope: onttrekking t.b.v. landbouwgewassen, golfbanen, sportvelden en openbaar groen. Buiten scope: grote onttrekkingen voor huishoudens en industrie, kleine niet-geregistreerde onttrekkingen, vergunde onttrekkingen t.b.v. infrastructuur en bouw;
- f. Werken volgens het 'voor wat, hoort wat' principe. Agrariërs die het goed doen, moeten daarvoor beloond worden. De inschatting is dat we daarmee 90% van de agrarisch ondernemers kunnen bereiken.
- g. Uitvoerbaar en handhaafbaar beleid. Handhaving zal alleen bij de overige 10% nodig zijn;
- h. Niet te grote administratieve lasten;
- i. Goed uitlegbaar beleid;
- j. Bij start van het groeiseizoen heeft de ondernemer liefst duidelijkheid, ingrijpen tijdens groeiseizoen is minder gewenst;
- k. Waar mogelijk, een geldigheid van het beleid van 30 jaar of meer;
- l. BedrijfsBodemWaterPlan benutten voor het beleid; dit is afgesproken in het Grondwaterconvenant.

2 Instrumenten

In het huidige systeem wordt onderscheid gemaakt tussen flexibel en beschermd gebied. In de beschermde gebieden geldt een vergunningplicht en is sprake van een stand-still (geen nieuwe vergunningen/onttrekkingen). De hoeveelheid te onttrekken grondwater is in de vergunning niet gelimiteerd. In de flexibele gebieden gelden algemene regels en is de vergunning per 1 januari 2018 komen te vervallen. In de bestuurlijke werkgroep is de voorkeur uitgesproken om deze begrenzing ook in het nieuwe beregeningsbeleid terug te laten komen, omdat dit aansluit bij de passende beoordeling die in het kader van de vorige herziening (2014/2015) is gedaan. Dat komt de continuïteit van beleid en de snelheid van invoeren van het nieuwe beregeningsbeleid ten goede.

Onderstaande tabel doet een voorstel op hoofdlijnen voor het nieuwe beregeningsbeleid. Dit is een voorstel gebaseerd op keuzes en varianten die in volgende hoofdstukken worden toegelicht. Dit voorstel op hoofdlijnen beoogt een samenhangend geheel te zijn: een gewogen geheel tussen economie en ecologie, tussen maatwerk en uitvoerbaarheid en tussen vertrouwen en waarborgen.

	Beschermd gebied	Flexibel gebied
Intentie	Individuele afspraken, arbeidsintensief	Regionale afspraken, arbeidsextensief, meters maken
Beregeningsruimte	mm/ha (Variant 2)	In tijd, op termijn ook naar mm/ha. (Variant 1)
Onttrekkingsverbod	Als noodstop. Is in principe alleen nodig in gevallen dat de BBWP/beregeningsruimte systematiek niet afdoende is.	Integraal onderdeel van aanpak, om incentive voor hoge BBWP-scores te geven.
Interventiepeilen grondwater t.b.v. onttrekkingsverbod	Volgend uit hydrologische randvoorwaarden Wet Natuurbescherming	Volgend uit hydrologische randvoorwaarden Waterwet/KRW
BBWP uitrol	Als uitwerking van N2000 beheerplan/LESA, omdat daar de hydrologische randvoorwaarden bepaald worden.	Starten vanaf 1 januari 2023.
Keur	Vergunning	Algemene regels

Nieuw beregeningsbeleid in beschermd gebied:

In beschermd gebied wordt beregeningsruimte in mm/ha gekoppeld aan de draagkracht en instandhoudingsdoelstellingen van een gebied. In de natuurdoelanalyses die tot december 2022 worden opgesteld als basis voor de Natura 2000 beheerplannen, wordt het doelgat tussen de huidige grondwaterstanden en de situatie die nodig is voor instandhouding en kwaliteitsverbetering bepaald met de daar bij behorende grondwaterstanden. De beregeningsruimte kan daarna worden bepaald op basis van de natuurdoelanalyses, in de context van het totaal aan onttrekkingen. Voldoen aan het Grondwaterconvenant en de geldende wetgeving vormt hier het vertrekpunt. Daarbij moet mogelijk worden gezocht naar die vormen van de landbouw die realisatie van de water- en natuurdoelstellingen niet tegenwerken, maar juist faciliteren.

Om berekening mee te kunnen nemen in de GGA's en Natura 2000 beheerplanprocessen bepalen waterschappen en provincie samen in het beschermd gebied rond Natura 2000 gebieden wat de maximale beregeningsruimte kan zijn in de context van de integrale gebiedsopgaven en -ontwikkeling. Wanneer Europese of landelijke richtlijnen hiertoe aanleiding geven wordt berekening als voorwaarde meegenomen in het GGA proces. Van daaruit kan met hulp van het BBWP die maximale beregeningsruimte verdisconteerd worden naar het individuele bedrijf. In de tussenliggende tijd kan gewerkt worden met het sturen op grondwaterstanden.

Nieuw beregeningsbeleid in flexibel gebied:

In flexibel gebied wordt beregening op dit moment vooral beperkt door bedrijfseconomische overwegingen en het aantal putten per hectare. Zonder sturing is het niet ondenkbaar dat onttrokken hoeveelheden toenemen, door onder andere klimaatverandering en intensivering van teelten. Waterschappen hebben nu al de mogelijkheid om onttrekkingsverboden uit grondwater in te stellen en blijven die houden. Waterschappen zetten dat tot nog toe in voor onttrekkingsverboden voor grasland in april en mei. De nieuwe systematiek voor onttrekkingsverboden kijkt meer naar de waterconservering op het bedrijf. Hoe meer water geconserveerd wordt, hoe langer nog beregend mag worden. Welke teelt er op die plek staat, maakt dan niet uit.

2.1 Beregeningsruimte

Een onderdeel van dit concept is het bepalen van beregeningsruimte die een ondernemer gedurende het seizoen vrij mag gebruiken om te beregenen. Deze beregeningsruimte is van een aantal factoren afhankelijk. Zo bepalen grondwaterstanden hoeveel water redelijkerwijs uit een gebied tijdelijk onttrokken en later weer aangevuld kan worden. De bandbreedte van de beregeningsruimte wordt aan de onderkant begrensd door een nog te bepalen minimale grondwaterstand die nodig is voor doelstellingen uit de KRW, de Wet Natuurbescherming en gewenste grondwaterstanden vanuit de landbouw zelf. Aan de bovenkant wordt deze begrensd door doelstellingen vanuit het voorkomen van wateroverlast.

Een ondernemer kan beregeningsruimte verdienen door maatregelen te nemen. De maatregelen die een ondernemer neemt om water te besparen en/of aan te vullen worden vastgelegd in het BBWP. De score van het BBWP bepaalt vervolgens of en hoeveel beregeningsruimte de ondernemer dat seizoen krijgt. Daarbij worden maatregelen ook gescoord op effectiviteit. Wanneer bijvoorbeeld gekozen wordt om in de winter water vast te houden, terwijl in het begin van de lente dit water weer wordt afgevoerd met drainages, is de score lager dan wanneer dit water het hele jaar wordt vastgehouden. De beregeningsruimte kan óf gaan over 1) langer door beregenen in droge periodes, of 2) een groter totaal te onttrekken volume over het hele jaar. Beide varianten werken we hieronder beknopt uit.

2.1.1 Variant 1: Beregeningsruimte in de tijd (voorgesteld voor flexibel gebied)

Regionaal gemeten grondwaterstanden zijn leidend. De beregeningsruimte die een ondernemer heeft kan daarmee gedurende het seizoen veranderen:

- Groen: Beregening toestaan.
- Oranje: Onttrekkingsverbod, tenzij aan een aantal voorwaarden wordt voldaan.
- Rood: Algeheel beregeningsverbod. Geen uitzonderingen mogelijk.

Deze variant houdt rekening met de grondwaterstanden in een gebied gedurende het seizoen. Wanneer deze onder een te bepalen grens dreigen te zakken, verandert het gebied van groen naar oranje. Op dat moment mogen enkel nog ondernemers beregenen die in hun BBWP een bepaalde score hebben gehaald voor vasthouden/aanvullen van grondwater. Wanneer de grondwaterstanden nog verder zakken, tot onder een absolute ondergrens, gaat het gebied naar rood en mogen ook de ondernemers met een goede BBWP-score niet meer beregenen. Via deze benadering worden ondernemers die maatregelen nemen in het BBWP hiervoor beloond:

<i>Voorbeeld variant 1</i>			
Beregengingsruimte in hoeveelheden	Maatregelen in BBWP		
Toestand systeem	<i>Onvoldoende</i>	<i>Goede stap</i>	<i>Uitstekend</i>
<i>Voldoende</i>	Bereggenen	Bereggenen	Bereggenen
<i>Droog</i>	Verbod	Bereggenen	Bereggenen
<i>Kritisch niveau</i>	Verbod	Verbod	Bereggenen
<i>Ondergrens</i>	Verbod	Verbod	Verbod

Belangrijk bij dit systeem is om trapsgewijs te handelen en op tijd signaal af te geven naar de ondernemers dat een verandering op gaat treden. De voorziene technische uitwerking van deze variant doet qua systematiek denken aan de systematiek die in het huidige beregeningsbeleid wordt

toegepast voor het '1 april verbod' voor grasland. In de Peelvenen wordt deze variant mogelijk gebiedsgericht uitgewerkt; de ervaring hier kunnen we na vaststelling van de intentieverklaring eind oktober Brabant-breed benutten.

Voordelen:

- De grondwaterstanden zijn leidend voor beregeningsruimte. Je legt daarmee een 'ondergrens' in het systeem, die afgeleid is van hydrologische randvoorwaarden in het kader van de KRW en Wet Natuurbescherming.
- Ondernemers worden beloond voor hun inspanning op het vlak van waterconservering en -besparing;
- Bekendheid met de systematiek (vergelijkbaar met de huidige 1 april methodiek);
- Relatief beperkte administratieve lasten bij Waterschap en ondernemer;
- Doet recht aan het uitgangspunt dat bedrijfsspecifieke inspanning m.b.t. waterconservering, zuinige technieken, andere gewassen, etc. leidt tot bedrijfsspecifieke waardering.
- Robuuste methodiek bij extreem droge jaren. Extreem droge jaren vertalen zich dan in lagere grondwaterstanden, waardoor de oproep voor extra conservering en beperkingen van de onttrekking automatisch meelopen.

Nadelen zijn:

- The devil is in the detail: hoe bepaal je de referentieniveaus van grondwaterstanden op basis waarvan je een onttrekkingsverbod afvaardigt? Dit vraagt om een goede hydrologische onderbouwing en voldoende monitoringspunten;
- Het benadeelt 'late' teelten ten opzichte van 'vroeg' teelten;
- Het werkt opportunisme in de hand bij een naderend verbod;
- Herijking en verfijning van het grondwatermeetnet is nodig. Zo kunnen Waterschappen en Provincie hun ruimtelijke onderbouwing preciezer invullen, en kunnen agrariërs de maatregelen perceel specifiek onderbouwen. Dit brengt extra kosten met zich mee;
- Het levert extra belasting op voor het Waterschap in het kader van vergunningverlening, vaststellen van referentieniveaus, toetsen van de toestand van het systeem, volgen wanneer waar wordt beregend m.b.v. Remote Sensing, en handhaving.

2.1.2 Variant 2: Beregeningsruimte in maximaal te onttrekken hoeveelheid aan het begin van het groeiseizoen (voorgesteld voor beschermd gebied)

Iedere ondernemer krijgt een bepaalde beregeningsruimte. Deze staat aan het begin van het groeiseizoen vast en kan gedurende het groeiseizoen verspreid ingezet worden. Anders dan bij variant 1 wordt de ondernemer bij deze variant niet beloond door langer door te mogen beregenen, maar door in het hele seizoen een van tevoren vaststaand volume te mogen onttrekken.

Individuele afspraken in het BBWP tellen nog niet automatisch op tot de doelstellingen van het convenant (herstel van de grondwaterbalans). Om zekerheden in te bouwen blijft een noodstop in termen van minimale grondwaterstanden nodig in tijden van extreme droogte. De insteek is dan wel dat het werken met de BBWP's zo effectief is dat die noodstop (onttrekkingsverbod) zo min mogelijk wordt ingezet.

Om de beregeningsruimte per ondernemer te bepalen wordt een referentieniveau voor een gebied vastgesteld. Indien gewenst en mogelijk kan dat referentieniveau in de tijd toenemen, om ondernemers de tijd te geven hun bedrijfsvoering te richten op de nieuwe situatie en om maatregelen effect te laten hebben. Op basis daarvan wordt vastgesteld hoeveel beregeningswater per ha in een gebied maximaal beschikbaar is. De ondernemer kan beregeningsruimte verdienen door maatregelen te nemen en vast te leggen in het BBWP. De beregeningsruimte die een ondernemer kan verdienen wordt als volgt berekend:

1. Per maatregel wordt berekend hoeveel deze gemiddeld positief of negatief bijdraagt aan het beschikbare water t.o.v. de referentiesituatie midden in het groeiseizoen (juli/augustus). Deze gemiddelde ruimte, of een percentage ervan, heeft de ondernemer als beregeningsruimte in tijden van droogte. Waterconservering in de winter leidt door af- en ontwatering in het voorjaar

niet per definitie tot een grotere waterbeschikbaarheid in droge periodes. Maatregelen die bijdragen aan conservering van water tijdens het groeiseizoen wegen daardoor zwaar.

2. De totale beregeningsruimte per ha voor een ondernemer of perceel kan nu worden afgeleid uit de beschikbare hoeveelheid regen-/grondwater en de maximale beregeningsruimte via maatregelen in het BBWP.

Een voorbeeld hoe dit er uit zou kunnen zien staat in onderstaande tabel. **De getallen zijn indicatief, bij keuze voor deze systematiek zullen deze moeten worden onderbouwd.**

Voorbeeld variant 2 Beregeningsruimte in hoeveelheden	Via maatregelen in BBWP extra vastgehouden/bespaarde water t.o.v. referentiesituatie in juli/augustus	
Hydrologische opgave gebied	<20 mm	>20 mm
Klein of geen	0 -> Ook hier substantiële inspanning stimuleren	50-100% van geconserveerde hoeveelheid. 20-80% van geconserveerde hoeveelheid. Geen 100%, omdat netto aanvulling nodig is.
Groot	0	

Wanneer zijn beregeningsruimte verbruikt is, mag hij de rest van het seizoen niet meer beregenen. Overtreding van deze regel leidt tot boetes of intrekken van de beregeningsruimte in het volgende seizoen. De monitoring gebeurt real-time, zodat nog gedurende het droge jaar gehandhaafd kan worden. Dit vraagt om betrouwbare debietmetingen op beregeningsinstallaties en betrouwbare digitale ontsluiting. Elke agrariër installeert per beregeningsput een meter waarmee gemonitord wordt hoeveel hij beregend heeft. De agrariër is zelf verantwoordelijk voor functioneren meetapparatuur. Deze apparatuur wordt door de Waterschappen voorgeschreven en levert data die online naar de Waterschappen wordt gestuurd voor toetsing en handhaving.

Voordelen:

- Zakelijke afspraken tussen bevoegd gezag en ondernemer. De ondernemer weet waar hij aan toe is en kan daar zijn bouwplan op richten.
- Directe relatie waterconservering en beregeningsruimte, dit werkt de gewenste actie in de hand.
- Koppeling met duurzaamheidscertificaten kan bovenstaande voordelen verder versterken.
- Elke mm telt, ten opzichte van variant 1 is er meer stimulans om voor het maximale te gaan.

Nadelen en risico's:

- Systeem is sterk afhankelijk van techniek: goede debietmeters, goede koppelingen met systemen van handhaving bij de Waterschappen.
- Arbeids- en kostenintensief om voor heel Brabant uit te rollen.
- Een specifieke beregeningsruimte voor het hele jaar lijkt op quoterings. Quoterings lokt vaak 'handel in rechten' uit. Voorkomen moet worden dat het geld daarin gaat zitten, in plaats van in innovatie en ontwikkeling.
- Actuele metingen van beregeningshoeveelheden zijn noodzakelijk.
- Het levert extra belasting op voor het Waterschap in het kader van vergunningverlening, vaststellen van referentieniveaus, toetsen van de toestand van het systeem, volgen wanneer waar wordt beregend m.b.v. Remote Sensing, en handhaving;
- In extreem droge jaren kan de droogte niet volledig via beregeningsruimte worden gecompenseerd.

2.2 Onttrekkingsverboden

Onttrekkingsverboden inclusief handhaving daarop blijven het middel om in geval van extreme droogte de grondwaterbalans te beschermen vanuit het publieke belang. Dit geldt zowel in beschermd als flexibel gebied, als ook in variant 1 (beregengingsruimte in de tijd) als in variant 2 (beregengingsruimte in mm).

Het principe van een verbod op beregenen van grasland is uiteindelijk bij een volledig ingevoerd BBWP-systeem niet meer van toepassing. Een verbod kan zich richten op alle teelten. De teelten die beter passen bij minder beregeningsruimte zijn zo in het voordeel.

In variant 1 (beregengingsruimte in tijd) is een onttrekkingsverbod integraal onderdeel van de systematiek. Immers: zonder naderend verbod zijn er weinig prikkels om voor de maximale score te gaan in het BBWP. Bij voldoende maatregelen, ook buiten beregening om, zou het grondwatersysteem op den duur zo robuust moeten worden dat een onttrekkingsverbod op termijn minder nodig is.

In variant 2 (beregengingsruimte in mm) hoeft in theorie nooit een onttrekkingsverbod te hoeven worden afgevaardigd. Immers: de beregeningsruimte is afgestemd op de hydrologische randvoorwaarden in het gebied en maatregelen zijn uitgevoerd. De totale beregening blijft zo binnen wat maximaal passend is voor het gebied. De mogelijkheid van het verbod is vooral bedoeld als noodstop mocht het op één van de volgende aspecten niet gaan zoals van tevoren bedacht:

- Maatregel-effect relatie pakt in het veld minder positief uit dan in het BBWP;
- De maatregelen zijn niet zo uitgevoerd als opgenomen in het BBWP;
- De optredende droogte heeft een grotere impact op de grondwaterstand dan bij het bepalen van de maximale beregeningsruimte kon worden voorzien. Bijvoorbeeld door de timing van de inzet van de beregeningsruimte (iedereen onttrekt tegelijk tijdens de droogtepiek).

Bij het vormgeven van onttrekkingsverboden leren we van de systematiek van het verbod op beregenen van grasland. De waterschappen willen wel toe naar kleinere eenheden, van 4 a 5 deelgebieden per waterschap naar ongeveer 10 samenhangende hydrologische eenheden (stroomgebieden).

2.3 BedrijfsBodemWaterPlan (BBWP)

In het grondwaterconvenant is afgesproken: *“De bedrijfsbodem en waterplannen (BBWP) zijn - startend vanaf 2022 - een voorwaarde om te kunnen beregenen uit grondwater, om uiteindelijk uiterlijk in 2027 alleen nog te beregenen wanneer daar voldoende maatregelen tegenover staan vanuit het BBWP.”*

Bij de totstandkoming van deze houtschoolschets is duidelijk geworden dat het BBWP een belangrijk hulpmiddel kan zijn, maar dat de door het BBWP gegenereerde ‘bedrijfsscore’ niet 1-op-1 te vertalen is naar beregeningsruimte. In deze paragraaf lichten we toe wat het BBWP is en welke rol het kan vervullen in het beregeningsbeleid als opvolger van het bedrijfswaterplan dat nu als voorwaarde is opgenomen in het beregeningsbeleid.

BBWP de standaard voor integrale agrarische wateropgaven

Het BBWP ¹ is de uniforme en breed gedragen aanpak om de doelen van het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) te realiseren en de vooruitgang te monitoren. In het BBWP zijn alle maatregelen die op een perceel kunnen worden genomen beoordeeld op de effectiviteit ervan op waterkwaliteit en (stikstof en fosfaat) en waterkwantiteit. De in het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer veel gebruikte BOOT-lijst maatregelen agrarisch waterbeheer ² vormt hiervoor de basis. Deelnemende agrariërs en hun adviseurs kunnen aanvinken welke maatregelen ze willen treffen in hun BBWP en zien hoe dat doorwerkt in een bedrijfsscore (zie bijlage 1 voor hoe dat eruit ziet in het BBWP).

BBWP heeft potentieel meer impact dan huidig bedrijfswaterplan

Het BedrijfsBodemWaterPlan is een online module. Het BBWP is veel geavanceerder dan het Bedrijfswaterplan dat nu in flexibel gebied als voorwaarde in de algemene regels geldt voor beregening. De inschatting is dat het BBWP veel meer impact op waterkwaliteit en waterkwantiteit zal hebben dan het Bedrijfswaterplan had. Zeker als de BBWP-score gekoppeld wordt aan

¹ <https://bedrijfsbodemwaterplan.nl/>

² [BOOT-lijst maatregelen agrarisch waterbeheer | Deltaplan Agrarisch Waterbeheer](#)

beregeningsruimte en de waterschappen effectief handhaven op in de vergunning dan wel algemene regels keur opgenomen eisen.

In het BBWP is het mogelijk om de impact van maatregelen op verschillende indicatoren zichtbaar te maken, en een selectie te maken van de maatregelen met de meeste impact op een specifiek perceel. Deze maatregelen kunnen gevoed worden door actualisaties van regionale wateropgaven, zoals omschreven in het WBP, RWP. Met andere woorden: regionale hydrologische randvoorwaarden kunnen doorwerken in de bedrijfsscore van het BBWP.

Ontwikkeling BBWP nodig, dit kan in 2022 uitgevoerd

Het BBWP is opgezet vanuit een urgentie voor het verbeteren van de waterkwaliteit (stikstof en fosfaat). In het BBWP zit al een waterkwantiteitsmodule ("waterbalans"). Om het BBWP geschikt te maken als krachtig instrument in het beregeningsbeleid, is ontwikkeling van het BBWP en de link naar Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) van de Waterschappen nodig. De kosten van de ontwikkeling zijn te overzien (zie paragraaf organisatie & financiën). De ontwikkeling kan grotendeels in 2022 uitgevoerd worden, zodat het mee kan in de uitrol van het BBWP in Brabant, dat gepland staat vanaf 1 januari 2023. De aanbesteding daarvan wordt 2^e helft 2022 doorlopen.

Bijlage 1 geeft in tabelvorm een samenvatting van het verschil tussen het BWP en het BBWP, en welke ontwikkeling nodig is i.h.k.v. het grondwaterconvenant en het nieuwe beregeningsbeleid.

BBWP voor andere onttrekkers als sportvelden en golfbanen

Het BBWP is specifiek bedoeld voor agrarisch ondernemers. Dit kan niet zomaar gekopieerd worden naar golfbanen, sportvelden, etc. Uitgezocht moet worden hoe Waterschappen met dergelijke individuele, niet-agrarische onttrekkers afspraken maken over goed bodem- en waterbeheer.

BBWP verbinden aan duurzaamheidscertificeringen vanuit de markt

Om de administratieve rompslomp voor individuele boeren zo klein mogelijk te houden, heeft het meerwaarde om de BBWP-score te verbinden aan duurzaamheidscertificeringen waar in de agro food keten al mee gewerkt wordt. Daarbij is het idee dat de score voor water uit het certificaat wordt gekoppeld aan de BBWP-score voor water, zodat de boeren maar 1 keer de administratie door hoeven te geven. Voor de melkveehouderij is in Brabant inmiddels een Biodiversiteitsmonitor ontwikkeld (BMM), waarbij melkveehouders aan de hand van een systematiek op basis van Key Performance Indicators (KPI) hun duurzaamheidsscore in beeld kunnen brengen. In deze systematiek zit niet direct een KPI voor water of watergebruik. Wel is er een aantal KPI's die zuinig watergebruik en water vasthouden in zich hebben (denk aan areaal kruidenrijk grasland en percentage groenblauwe dooradering). Voor de akkerbouw is eenzelfde KPI-systematiek in uitwerking (Biodiversiteitsmonitor Akkerbouw, BMA). We nemen de integratie van het BBWP in duurzaamheidscertificering op in de verdere uitwerking van het beregeningsbeleid (zie tijdlijn verderop in dit memo).

Effectiviteit BBWP evalueren

Het BBWP heeft veel potentie. In hoeverre het BBWP en de maatregelen die er uit voortvloeien effectief zijn, is onzeker. Daarom zal dit geëvalueerd moeten worden. Een effectieve evaluatie zal bestaan uit een combinatie van bedrijfsspecifieke metingen en regionaal herstel van de grondwaterbalans. Omdat er tijd nodig is voor de uitrol van het BBWP, het nemen van maatregelen en het verwachten van effecten, zal de effectiviteit pas over enkele jaren kunnen worden geëvalueerd.

2.4 Vergunningen en keur

In beschermd gebied wordt beregeningsruimte gekoppeld aan de draagkracht en instandhoudingsdoelstellingen van een gebied. Deze mogelijke beregeningsruimte wordt bepaald op basis van de Landschap Ecologische Systeem Analyses (LESA's). Voldoen aan het Grondwaterconvenant en de geldende wetgeving vormt hier het vertrekpunt. Daarbij moet mogelijk worden gezocht naar die vormen van voor de landbouw die realisatie van de water en natuurdoelstellingen niet tegenwerken, maar juist faciliteren. Om berekening mee te kunnen nemen

in de GGA's en Natura 2000 beheerplanprocessen bepalen waterschappen en provincie samen voor het beschermd gebied rond Natura 2000 gebieden wat de maximale beregeningsruimte kan zijn in de context van de integrale gebiedsopgaven en -ontwikkeling. Wanneer Europese of landelijke richtlijnen hiertoe aanleiding geven wordt regulering beregening als voorwaarde meegenomen in het GGA proces.

In het Grondwaterconvenant is opgenomen dat de BBWPs vanaf 2022 een voorwaarde zijn om te kunnen beregenen uit grondwater, waarna in 2027 alleen beregening mogelijk is wanneer daar voldoende maatregelen tegenover staan vanuit het BBWP.

Om het BBWP goed te verankeren in de regelgeving in de beschermde gebieden, zijn een tweetal besluiten nodig:

1. Ambtshalve wijziging van de bestaande vergunning;
 - a. De bestaande vergunningen kennen geen ondergrens en zijn niet ingericht voor het verplicht hebben en uitvoeren van een BBWP. In de vergunning moet daarom een bepaling worden opgenomen dat men zonder een door het DB goedgekeurd BBWP niet meer mag beregenen. Juridische grondslag tot wijziging van de vergunning zit in de Waterwet (straks Omgevingswet), namelijk dat de belangen van de waterhuishouding (o.a. KRW) niet langer verenigbaar zijn met de belangen om als bedrijf onbeperkt te kunnen blijven beregenen.
2. Een besluit van het Waterschap tot goedkeuring van een BBWP.
 - a. In het BBWP is een pakket aan maatregelen opgenomen dat een ondernemer voornemens is te nemen op bedrijfsniveau. Tevens wordt in het BBWP een bovengrens vastgelegd die aangeeft welke ruimte de vergunninghouder aan beregening nodig heeft, als alle maatregelen in het BBWP worden uitgevoerd. De ondernemer stelt zelf het BBWP op; het Waterschap toetst. Formeel neemt het DB een besluit tot goedkeuring van het BBWP, maar om dit werkbaar te houden wordt voorgesteld om deze beslissingsbevoegdheid te mandateren binnen de ambtelijke organisatie.

In de overige gebieden geldt dat het hebben en uitvoeren van een goedgekeurd BBWP is verankerd in de algemene regels (AR) in plaats van de vergunning. Ook hier geldt dat er twee besluiten nodig zijn, namelijk aanpassing van de Algemene Regels door het AB en een goedkeuringsbesluit van het DB voor het BBWP.

3 Organisatie

Jaar		2022				2023				2024				2025				2026				2027
Kwartaal		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1
Beregeningsbeleid	Opstellen																					
	Consultatie																					
	Vaststellen																					
	Overgangperiode																					
	Ingangsdatum (flexibel gebied 2026, beschermd gebied 2027)																					
BBWP	Ontwikkelen waterkwantiteitsmodule																					
	Verbinden BBWP aan duurzaamheidcertificering																					
	Uitrol BBWP bij agrariërs																					
	Monitoring beregeningsruimte bij Waterschappen inregelen																					
	Monitoring beregeningsruimte bij Waterschappen uitvoeren																					
Onttrekkingsverbod in extreem droge jaren	Gebiedsgericht en sectorspecifiek uitwerken in calamiteitenorganisatie																					
	Ondergrens in grondwaterstanden gebiedsgericht bepalen. Van grof naar fijn																					
	- In flexibel gebied direct																					
	- In beschermd gebied als onderdeel van de geactualiseerde N2000 beheerplannen																					
	Uitbreiding meetnet (volgt op systematiek bepalen bodem)																					
	Vergunning en handhaving Waterschappen inregelen																					
N2000 beheerplannen/ GGA's	Rijksbeleid (NPLG)																					
	Natuurdoelanalyses																					
	Actualisatie beheerplannen																					
	Gebiedsplan GGA's																					

Figuur 1: CONCEPT planning beregeningsbeleid irt N2000 / GGA's en BBWPs

3.1 Beregeningsbeleid algemeen

In het eerste half jaar is deze houtskoolschets voor nieuw beregeningsbeleid gemaakt. In het derde kwartaal van 2022 gaan de bestuurlijke werkgroep en de ambtelijke projectgroep hierover in gesprek binnen hun eigen organisaties. Het doel van de consultatie is enerzijds 'het meenemen' van de organisaties, anderzijds ook de uitdrukkelijke vraag om de ideeën te verrijken en uit te dagen met vragen en verbeteruggesties. Met de uitkomsten van deze consultatie én het huiswerk op andere vlakken werken we toe naar een volgende versie van nieuw beregeningsbeleid, dat de vorm zal hebben van formele besluiten in de AB's van de Waterschappen, inclusief formele inspraakprocedures. De ambitie is om dit met de huidige AB's te doen, dus nog voor de verkiezingen van 2023.

Na het vaststellen van nieuw beregeningsbeleid zal er een overgangperiode komen, primair bedoeld om bedrijven de gelegenheid te bieden hun bedrijfsvoering aan te passen op de nieuwe omstandigheden. Die overgangperiode benutten we tevens voor het inregelen van de instrumenten, met name bij de Waterschappen. Ook kan verder gewerkt worden aan gebiedsgerichte uitwerking en/of verfijning/verbetering van (hydrologische) methodieken.

3.2 BBWP

Het hebben van een BBWP op zich is niet voldoende: het moet ook worden uitgevoerd. Dat betekent dat handhaving nodig is om zeker te stellen dat:

1. Ondernemers een BBWP hebben;
 - a. Hoe: Op dezelfde manier als nu al voor het BedrijfsWaterPlan gebeurt.
2. Ondernemers het BBWP uitvoeren;
 - a. Hoe: Door de realisatie van de maatregelen steekproefsgewijs (bijvoorbeeld 10% van de ondernemers per jaar) met de VTH-strategie te controleren. Dit kan worden gekoppeld aan de schouw of andere toezicht en handhavingsactiviteiten. Een grove inschatting is dat dit het Waterschap 1 fte voor eenmalige controle tijdens de periode van invoering van het beregeningsbeleid (2024 – 2027) en 1fte/jaar bij koppeling aan andere VTH-onderwerpen (lozingen, gewasbeschermingsmiddelen, etc.) kost.
3. Ondernemers niet over hun individuele beregeningsruimte heen gaan;
 - a. Hoe: Inrichten en operationaliseren van een remote sensed monitoringssysteem met debietmeters, welke zijn gekoppeld aan een digitaal systeem. Daarmee kan in real-time gecontroleerd worden welke percelen wanneer worden beregend, en daarop gehandhaafd worden. Wanneer beregeningsruimte digitaal controleerbaar wordt kan handhaving meegenomen worden bij de VTH-strategie.
4. De ondergrens van het gebied niet overschreden wordt.
 - a. Hoe: Inrichten van een fijnmaziger grondwatermeetnet.

Per 1 januari 2023 start de uitrol van het BBWP over Brabant. De ambitie om alle ondernemers met een onttrekking te bereiken, is groot. De focus zal daarom liggen op het invoeren van het BBWP, bedrijf voor bedrijf, en minder op het updaten van BBWP's op bedrijven waar al een BBWP is vastgesteld. De Waterschappen kunnen hun VTH-taak de eerste jaren richten op het eenmalig goedkeuren van het BBWP en de daaraan gekoppelde beregeningsruimte. Mettertijd zal de inspanning verschuiven naar het controleren en updaten van al bestaande BBWP's.

De planning voor de uitrol BBWP is gericht op de periode 2023 – 2027. Hier zit een zorg van partijen: verloopt de uitvoering volgens planning? Hoe verhoudt zich dat tot een overgangperiode van het beleid?

3.3 Onttrekkingsverboden

Bij voorkeur wordt beregeningsruimte of het instellen van eventuele onttrekkingsverboden afgestemd op stroomgebieden. Om dat te realiseren moet het meetnet uitgebreid worden. In het 1 april besluit worden op dit moment maar enkele grote grondwater deelgebieden onderscheiden. In het nieuwe beregeningsbeleid is daar meer nuancering in nodig, om gebiedsgericht maatwerk te kunnen leveren. Bij voorkeur wordt ingezet op kleinere grondwaterdeelgebieden, welke een relatie hebben met oppervlaktewaterdeelgebieden, maar waarbij (vanwege de interacties tussen de stroomgebieden) het totale grondwatersysteem leidend blijft.

3.4 Toezicht en handhaving

Hoe toezicht en handhaving het meest doelmatig kan worden ingezet, moet nog uitgezocht worden. De vraag is relevant of handhaving geschiedt vanuit de Wet Natuurbescherming (Provincie verantwoordelijk) of vanuit de Waterwet (Waterschap verantwoordelijk). Er is ook een relatie met handhaving vanuit omgevingsdiensten/NVWA. Wellicht is een gezamenlijke handhavingsstrategie mogelijk waarmee de lasten verdeeld worden.

3.5 Aansluiten bij Natura 2000 beheerplannen/GGA's

De tijdlijn op de volgende pagina laat op hoofdlijnen de belangrijkste activiteiten in het beregeningsbeleid zien. Vanwege de benodigde overlap en raakvlakken met GGA's/N2000 beheerplannen en BBWP's zijn ook deze plannen op hoofdlijnen opgenomen.

3.6 Uitbreiding grondwatermeetnet

Meten is weten. Een goed meetnet van het grondwater vergroot het vertrouwen in de uitwerking van het beregeningsbeleid. De uitbreiding van het meetnet sluit aan bij al gang gezette acties in het kader van het grondwaterconvenant.

4 Acties 2^e helft 2022

Om het beleid definitief te kunnen maken moet nog veel huiswerk verricht worden door de partijen. Met name op het vlak van juridische en organisatorische haalbaarheid en hydrologische onderbouwing. Dit hoofdstuk beschrijft de acties die de bestuurlijke werkgroep en ambtelijke projectgroep in de tweede helft van 2022 inzetten.

a. Samenloop en samenhang (ook financieel en agrarisch perspectief) met NPLG en GGA/ N2000 beheersplannen uitlijnen

Op dit moment zijn er veel ontwikkelingen gaande in het landelijk gebied, welke elk hun invloed hebben op de (agrarische) bedrijfsvoering. Deels hebben deze ontwikkelingen ook invloed op en overlap met het beregeningsbeleid. Om te voorkomen dat dubbelingen ontstaan tussen verschillende beleidsstukken is het belangrijk om deze samenloop/samenhang in kaart te brengen. Daarbij gaat het met name om de ontwikkelingen van het Nationaal Programma Landelijk Gebied, de GGA-trajecten en de uitwerking van de N2000-beheersplannen. Hierbij moet ook aandacht worden geschonken aan perspectief voor en de financiële situatie van de ondernemers. Wat voor impact hebben de eisen die voortkomen uit die ontwikkelingen bijvoorbeeld op de bedrijfsvoering van de ondernemers, en hoe beïnvloeden die de doelstellingen van het beregeningsbeleid?

Actie Provincie en Waterschappen:

- Hoe kunnen we het bepalen van gewenste grondwaterpeilen en beregeningsruimte verbinden aan de bredere hydrologische analyses in de N2000/GGA projecten?
- Hoe kunnen we de doelen in het NPLG verbinden aan perspectief voor de ondernemer?

b. Methodiek voor bepalen beregeningsruimte o.b.v. gebiedsopgaven, transparant en zoveel mogelijk gebruikmakend van veldmetingen

Hoeveel beregeningsruimte beschikbaar is voor de ondernemers hangt van een aantal zaken af. Primair gaat het om het bepalen van effecten van maatregelen op het bedrijf en het bepalen welk deel van het geconserveerde water beschikbaar komt als beregeningsruimte. Daarnaast hangt de beregeningsruimte af van de specifieke gebiedsopgaven, huidige condities in het gebied en de grondwaterstand in de loop van het jaar.

Voor het bepalen van deze beregeningsruimte is door de stuurgroep de wens uitgesproken om zoveel mogelijk gebruik te maken van beschikbare veldmetingen. Echter gaat het hierbij om puntmetingen, welke met een rekenmodel vlakdekkend gemaakt moeten worden. Hiervoor moet een methodiek worden bepaald, die rekening houdt met de heersende condities en opgaven in het gebied, en transparant is naar de buitenwereld.

Actie Waterschappen: methodiek bepalen voor het bepalen van beregeningsruimte (i.s.m. adviesbureau).

c. Uitvoeringstoets per Waterschap

De Waterschappen hebben tijd nodig om de ideeën intern te bespreken en te toetsen aan hun specifieke organisatie en gebied. Het ene Waterschap is het andere niet. Elk Waterschap brengt in beeld hoe het concept beregeningsbeleid doorwerkt voor dat Waterschap, en hoe het Waterschap op basis daarvan accenten wil leggen. Uitgangspunt is om één uniform beleid met uitgangspunten te maken, welke ruimte biedt voor gebiedsgericht maatwerk. Daarbij zijn de uitgangspunten overal gelijk, maar kan de weging van de uitgangspunten per Waterschap verschillen. Dit hangt af van wat het gebied nodig heeft, wat wel en niet werkt in een gebied, en wat het Waterschap nodig heeft om invulling aan het beleid te geven.

Bij deze uitvoeringstoets gaat het erom dat het beregeningsbeleid 'getest' wordt op effectiviteit in zowel de beschermde gebieden als het flexibele gebied. Dat kan voor het Waterschapsgebied als geheel, of via gebiedsgerichte uitwerkingen (bijvoorbeeld gebruik makend van de ontwikkelingen in de Peelvenen, nadat de intentieovereenkomst hiervoor in oktober 2022 is vastgesteld).

Actie: Waterschappen

d. Controleerbaarheid en handhaafbaarheid

Het beleid moet juridisch robuust opgesteld worden. Er is nog onvoldoende zicht op de controleerbaarheid en handhaafbaarheid in het beleid? Ook is nog onvoldoende in beeld wat dit betekent in termen van benodigde capaciteit middelen en of wat van de ondernemer met ene onttrekking uit grondwater gevraagd wordt, reëel is.

Actie Waterschappen en ZLTO: In beeld brengen wat er aan vergunning en handhaving nodig is, zowel aan de kant van de Waterschappen als aan de kant van de ondernemer met een onttrekking.

e. Kwantiteitsmodule en rol BBWP nader uitwerken

Om het BBWP eind 2022 in te kunnen voeren met een goede invulling van het beregeningsbeleid, moet de waterkwantiteitsmodule verder uitgewerkt worden. Daarbij moet ook de rol van het BBWP in het beregeningsbeleid duidelijker worden. Door heet NMI is in opdracht van de werkgroep BBWP een aanzet voor de uitwerking van de waterkwantiteitsmodule in het BBWP gemaakt. Deze aanzet is nog erg ruw en moet nog precies worden ingevuld. Belangrijke vragen en actiepunten die daarbij open staan zijn:

- Breng de ruimtelijke opgaven in kaart, bijvoorbeeld met kaarten van kwetsbare natuur, intrekgebieden, stroomgebieden en grondwatermodellen/stroombaanberekening;
- Hoe bepalen we het risico op te weinig grondwateraanvulling? Bijvoorbeeld op basis van bouwplan/gewastype, grondsoort en grondwatertrap, of bodemverdichting?
- Hoe brengen we de impacts van maatregelen in kaart? Is de interactie grondwater-oppevlaktewater op stroomgebied voldoende nauwkeurig geïmplementeerd in grondwatermodellen om de impact te kunnen berekenen? Zijn er goede modellen beschikbaar waarmee waterafvoer kan worden gesimuleerd op basis van retentiekarakteristieken van het stroomgebied en de daarbij gekozen maatregelen/
- Opstellen van een lijst met maatregelen die moeten en kunnen worden doorgerekend voor de kwantiteitsmodule. Waar doorrekenen niet kan een schatting maken van de impact van de maatregel op basis van expertkennis en resultaten van de berekenbare maatregelen.
 - o Impact van verbetering van bodemstructuur is minder goed te kwantificeren. Hoe gaan we dit toch goed bepalen?
- Robuuste impactberekening maken van het totaal van de gekozen maatregelen. Wat is de juiste parameter om het effect van de maatregelen tegen te kunnen testen, bijvoorbeeld GLG? Hoe houden we rekening met verschillen tussen natte, gemiddelde of extreem droge jaren?

Actie Waterschappen, Provincie en ZLTO: waterkwantiteitsmodule BBWP ontwikkelen.

f. Specifieke uitwerking voor niet-agrarische onttrekkingen: golfbanen, sportvelden, openbaar groen.

Op dit moment is het beregeningsbeleid met name ingestoken vanuit agrarisch ondernemers met een grondwateronttrekking. Dat is bewust gedaan, omdat die onttrekkingen het merendeel van het onttrokken volume Brabant-breed vormen. Echter maken ook andere partijen gebruik van grondwateronttrekkingen voor beregening. Denk daarbij aan de beregening van golfbanen, sportvelden, natuurgebieden, maar ook bijvoorbeeld tuinen, parken en ander openbaar groen. Voor deze niet-agrarische onttrekkingen gelden nu ook al regels. Deze regels moeten geüpdatet worden aan de principes van het nieuwe concept beregeningsbeleid.

Actie Waterschappen: in overleg met niet-agrarische onttrekkers de principes van het concept beregeningsbeleid uitwerken voor deze gebruikers.

g. Expliciteren verzoeken aan andere tafels

Een deel van de invulling van het Grondwaterconvenant zal plaats moeten vinden aan andere tafels. Denk daarbij aan onttrekkingen voor grondwater en industrie. Deze onderdelen bepalen voor een groot deel ook de effectiviteit van het beregeningsbeleid, en vice versa. Daarmee is het belangrijk om deze effecten in kaart te brengen en met duidelijke verzoeken te komen voor de andere onderdelen

uit het grondwaterconvenant. Wat willen we graag terugzien in de andere beleidsonderdelen van het Grondwaterconvenant, en aan welke tafel moet dat besproken worden?

Actie bestuurlijke werkgroep: blijven informeren naar de voortgang op andere onderdelen van het grondwaterconvenant.

h. Passende beoordeling

In dit concept beregeningsbeleid worden voorstellen gedaan om het beregeningsbeleid in beschermde gebieden aan te passen. Enerzijds wordt voorgesteld om de beperkingen voor grasland die volgen uit het stand-still-beleid op te heffen. Daar tegenover staat het invoeren van een 'bodem' in het beregeningsbeleid, ofwel via het bepalen van een onttrekkingsverbod op basis van grondwaterstanden, ofwel het invoeren van een gemaximeerde beregeningsruimte. Partijen zien deze aanpassingen als een verbetering ten opzichte van de huidige situatie. In hoeverre en onder welke aanvullende voorwaarden dit genoeg is voor de Wet Natuurbescherming moet in een passende beoordeling in het kader van de Wet Natuurbescherming worden onderzocht.

Actie Waterschappen en Provincie: passende beoordeling laten uitvoeren op concept beregeningsbeleid, na de consultatieronde.

Bijlage 1: Gewenste ontwikkeling BBWP i.h.k.v. beregeningsbeleid

Op de volgende pagina's staan screenshots van het BBWP. Onderstaande tabel beschrijft de functionaliteit van het huidige bedrijfswaterplan (BWP), het huidige BedrijfsBodemWaterPlan (BBWP) en de gewenste functionaliteit in het kader van beregeningsbeleid en het grondwaterconvenant.

Functionaliteit	Mogelijk in BWP?	Mogelijk in BBWP nu?	BBWP-ambitie i.h.k.v. beregeningsbeleid/ grondwaterconvenant
Selectie van maatregelen met meeste impact	Nee	Ja	Kwaliteitscheck maatregel-effect relatie en uitbreiding met indicator verandering zomergrondwaterstanden en drempelwaarden
Inzicht in effect van maatregelen	Nee	Ja Semi-kwantitatief	Beter inzicht in de veranderingen van de grondwaterstanden, oftewel de gerealiseerde toename door implementatie van de maatregelen.
Locatie-afhankelijke opgave	Nee	Beperkt	Opgave per ruimtelijke zone, bijv. op basis van natura2000, natte natuurgebieden, attentiezones, per stroomgebied. Van grof naar fijn, beregeningsruimte rond N2000 bepalen via beheerplannen / GGA's.
Locatie-afhankelijke Impact informatie	Nee	Nee	Idealiter voor vooruitstrevende boeren wel mogelijk maken
Monitoring maatregelen per perceel	Nee /beperkt	Ja	Ja (nu al mogelijk: geen ontwikkeling nodig)
Integraal effecten afwegen: maatregelen voor 5 doelen + interactie daartussen	Nee	Ja	Ja (nu al mogelijk: geen ontwikkeling nodig)
Automatische koppeling met IT-systemen vergunning/ handhaving	Niet mogelijk	Nee	Ja, Goede link leggen naar huidige tools van vergunningverlening en handhaving
Controleerbaarheid	Beperkt	Beperkt	In ieder geval voor eenmalige maatregelen. Terugkerende maatregelen afhankelijk van VTH-strategie Waterschappen. Wel of niet in het BBWP of in andere VTH-instrumenten vastleggen. Deels via veranderdetectie m.b.v. remote sensing
Registratie beregeningsput + hoeveelheid	Ja	Nee	Ja, maar niet in BBWP maar bij Waterschappen. Actuele onttrokken hoeveelheid registratie i.r.t. beregeningsruimte afhankelijk van uitwerking beregeningsbeleid.

Waterkwantiteitsmodule in het BBWP

Op dit moment zit er al een waterkwantiteitsmodule in het BBWP. Deze module kent momenteel de volgende uitgangspunten. De belangrijkste uitdaging is om de gebiedsgerichte hydrologische opgave een plek te geven in de opgave in het BBWP.

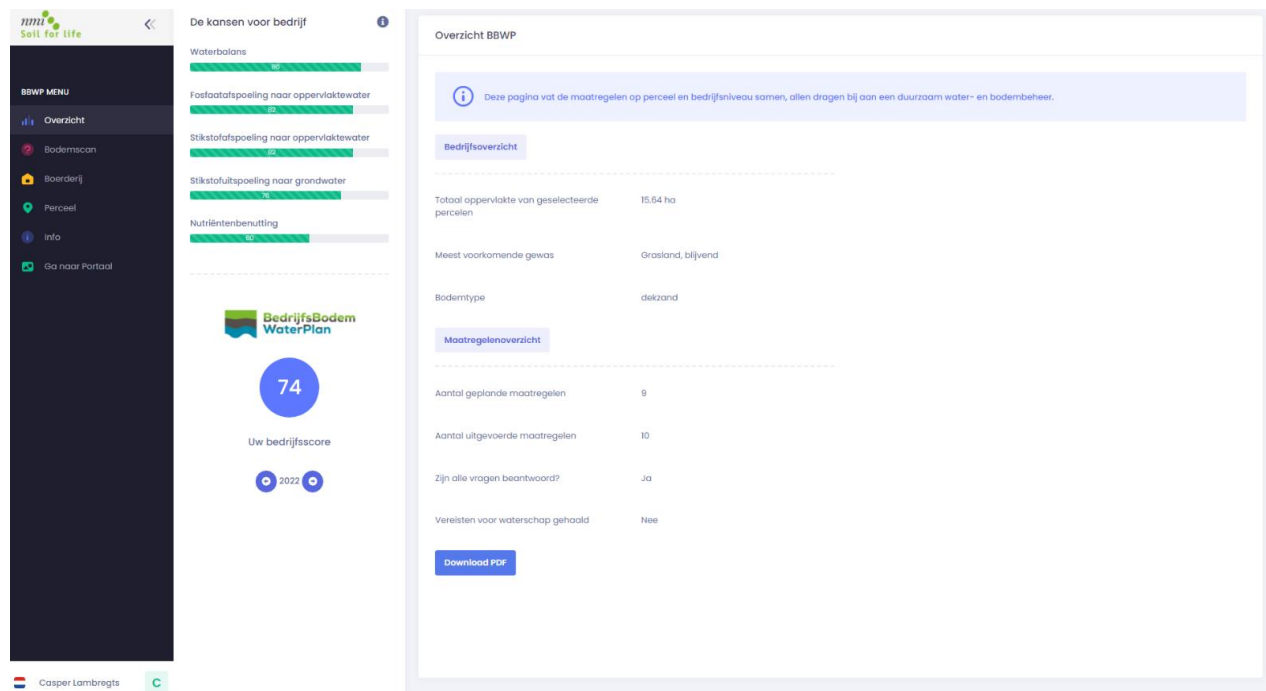
Uitgangspunten opgave:

Voor alle percelen in Noord-Brabant is er een noodzaak om het watervasthoudend en bufferend vermogen te vergroten in het licht van de verwachte klimaatverandering en de huidige droogtegevoeligheid van landbouwbodems.

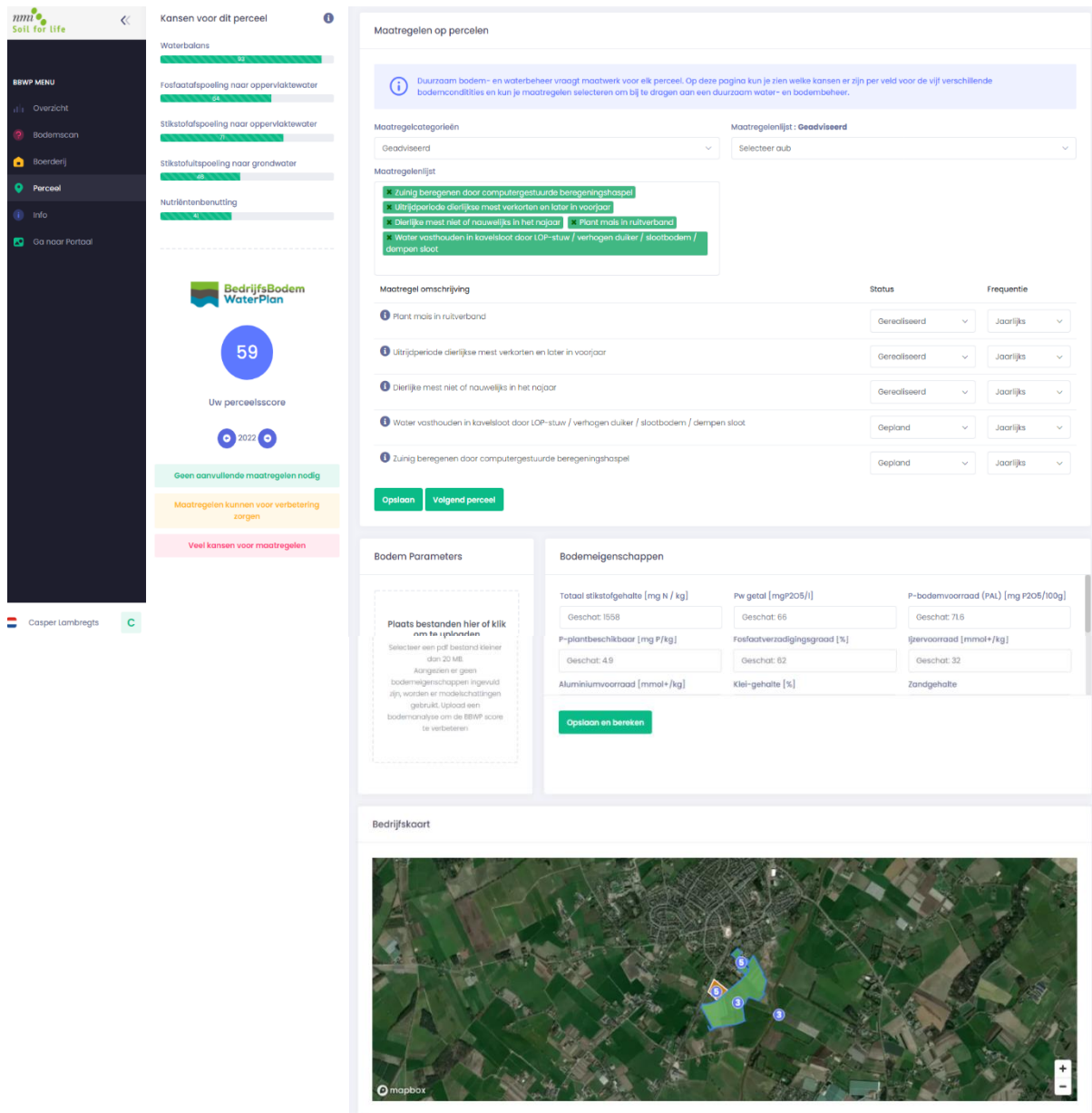
Uitgangspunten qua noodzaak voor maatregelen

Het risico op een laag watervasthoudend en bufferend vermogen is een gewogen gemiddelde van de indicatoren 1) potentiële waterberging in de bouwvoor en de mogelijke 2) droogte- en 3) natschade (de HELP-systematiek). Deze indicatoren zijn gekwantificeerd via rekenregels die gebruik maken van grondsoort en grondwatertrap (bodemkaart), het gehalte organische stof (bodemdata), de potentiële waterberging in de bouwvoor (Ros, 2019; Van Leeuwen, 2019), en het risico op droogte- en natschade (HELP-systematiek, Van Bakel et al., 2005).

Er zijn 48 maatregelen opgenomen in het BBWP met invloed op waterkwantiteit.

Figuur 2: Screenshot BBWP - overzicht

Figuur 3: Screenshot BBWP - maatregelen op perceel